

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 824/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou Mgr. Zuzanou Pivoňkovou, E. B. Lukáča 2, Martin, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 5 NcC 18/2015-306 z 30. septembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. januára 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 NcC 18/2015-306 z 30. septembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalobkyňa v konaní o náhradu škody vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 8 C 75/2011, ktorého prejednanie po odchode [REDAKOVANÉ] do starobného dôchodku bolo pridelené sudcovi [REDAKOVANÉ]. Po prvom pojednávaní s novým sudcom sťažovateľka vzniesla proti tomuto námietku zaujatosti. Svoje pochybnosti o nezaujatosti sudcu odôvodnila poukazmi na správanie sudcu počas pojednávania, keď konateľku žalovanej spoznal aj bez preukazu totožnosti. Súčasne poukázala na to, že na pojednávanie neboli predvolaní navrhovaní svedkovia ani zabezpečené ďalšie ňou navrhnuté dôkazy. Sudca námietku označil za neopodstatnenú.

3. Námietka zaujatosti bola predložená na prejednanie a rozhodnutie krajskému súdu. Sťažovateľka následne vzniesla námietku zaujatosti proti všetkým sudcom krajského súdu z dôvodu, že podpredsedníčka krajského súdu je sestra konateľky žalovanej. Námietka zaujatosti bola predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý o nej rozhodol uznesením sp. zn. 7 Nc 10/2015 zo 17. augusta 2015 tak, že z prejednania a rozhodovania o námietke zaujatosti vznesenej proti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vylúčil [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]; vo vzťahu k ostatným sudcom krajského súdu nezistil dôvody na ich vylúčenie z tohto konania.

4. Krajský súd uznesením sp. zn. 5 NcC 18/2015 z 30. septembra 2015 rozhodol, že [REDAKOVANÉ] nie je z prejednávania a rozhodovania vo veci sťažovateľky vylúčený.

5. Sťažovateľka je toho názoru, že krajský súd týmto rozhodnutím porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože „rozhodol o námietke zaujatosti bez toho, aby preskúmal všetky konkrétne okolnosti danej veci a všetky dôvody, pre ktoré by

mohol byť zákonný sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vo veci. Odôvodnenie uznesenia je založené na konštatovaniach prevzatých z odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Nc 10/2015, ktorým bolo odôvodnené rozhodnutie tohto súdu vo veci námietky zaujatosti sudcov Krajského súdu v Žiline a nie zákonného sudcu Okresného súdu Martin.“. Podľa jej názoru krajský súd pri svojom rozhodovaní opomenul vziať do úvahy okrem toho, že [REDAKOVANÉ] pozná podpredsedníčku krajského súdu ako kolegyňu z nadriadeného krajského súdu.

6. Ďalej sťažovateľka namietla, že krajský súd zobral do úvahy len subjektívne stanovisko sudcu a neposúdil pochybnosti o jeho nestrannosti „z hľadiska objektívneho, t. zn. z pohľadu toho, ako sa vzťah sudcu k veci a zúčastneným osobám javí, resp. môže javiť verejnosti“.

7. Sťažovateľka je tiež toho názoru, že „vykonávaním ďalších úkonov zákonného sudcu vo veci sp. zn. 8C 75/2011 by znamenalo pre sťažovateľku nepomerne väčšiu ujmu, ako pri odložení vykonateľnosti rozhodnutia Krajského súdu v Žiline ďalším osobám“, najmä by tým mohlo dôjsť k nezvratnému porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľky v konaní pred okresným súdom z dôvodu, že vo veci koná sudca, o ktorého nestrannosti existujú pochybnosti. Navrhla preto, aby ústavný súd v súlade s § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

8. Na základe uvedeného sťažovateľka v petite žiada, aby ústavný súd jej sťažnosť prijal na ďalšie konanie a nálezom vyslovil, že:

„Krajský súd v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 5 NcC 18/2015 zo dňa 30. septembra 2015 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 5 NcC 18/2015-306 z 30. septembra 2015 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

Ing. [REDACTED] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 299,80 eur, ktorú je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť na účet advokátky Mgr. Zuzany Pivoňkovej so sídlom v Martine, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

9. Súčasne sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 NcC 18/2015 z 30. septembra 2015.

II.

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

13. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

14. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy

alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

17. Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 5 NcC 18/2015 z 30. septembra 2015, ktorým krajský súd rozhodol o tom, že [REDAKOVANÉ] nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Okresom súde Martin pod sp. zn. 8 C 75/2011, pričom vychádzal najmä z vyjadrenia dotknutého sudcu bez toho, aby zohľadnil objektívny aspekt pochybností o nezaujatosti sudcu spočívajúci v obavách sťažovateľky, že vzťahy existujúce medzi sudcami krajského súdu a sudcami okresného súdu v obvode kraja sú spôsobilé narušiť jej dôveru v nestrannosť a spravodlivosť konania o jej veci.

18. Ústavný súd na tomto mieste pripomína, že Európsky súd pre ľudské práva už výslovne judikoval, že konanie, v ktorom bola uplatnená námietka zaujatosti, sa netýka oprávnenosti trestného obvinenia alebo občianskych práv a záväzkov podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozhodnutie z 19. mája 2009 o sťažnosti č. 37111/04 vo veci Mianowicz c. Nemecko, rozhodnutie z 20. októbra 2009 o sťažnosti č. 26362/02 vo veci Ovcharenko c. Ukrajina). Aj ústavný súd preto zastáva vo svojej rozhodovacej praxi (III. ÚS 46/2012,

III. ÚS 169/2013) názor, podľa ktorého medzi právom na nestranný súd zriadený zákonom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a konaním všeobecného súdu o námietke zaujatosti niet príčinnej súvislosti odôvodňujúcej ústavno-súdne testovanie takého konania z pohľadu konformity s požiadavkami vyplývajúcimi z čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. Už vo veci sp. zn. III. ÚS 169/2013 naznačil ústavný súd limitovaný charakter účasti v konaní o vylúčení sudcov oproti konaniu vo veci samej, keď vychádzal zo záveru, že konanie o námietke zaujatosti nepredstavuje typické sporové konanie. Dokazuje to právna úprava obsiahnutá v § 14 – § 17 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Predovšetkým z nej vyplýva, že konanie o námietke zaujatosti je jednoinštančné, námietka zaujatosti podaná jednou zo strán sporovej veci sa nepredkladá na zaujatie stanoviska či vyjadrenie druhej sporovej strane, o námietke zaujatosti rozhoduje nadriadený súd, teda nie inštančne vyšší súd, čo svedčí o odlišnosti predmetu konania o námietke zaujatosti v porovnaní s konaním, z ktorého procesného priebehu táto námietka vzišla. Všetky uvedené skutočnosti naznačujú, že konanie o námietke zaujatosti sa svojou povahou blíži skôr konaniu prieskumnému ako rozhodovaniu typickej sporovej veci.

20. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti výslovne namieta predovšetkým nesprávne vyhodnotenie obsahu jej námietky krajským súdom. Svojou podstatou ide o nesprávne právne posúdenie veci, ktoré môže dosahovať ústavno-právny význam, ak je výrazom svojvôle konajúceho súdu či dôsledkom ústavne nekonformného výkladu podústavných právnych predpisov. Sťažovateľkou vznesená námietka je v podstate zhrnutím nespokojnosti sťažovateľky s rozhodnutím krajského súdu o námietke zaujatosti.

21. Keďže ústavný súd nie je súčasťou všeobecného súdnictva ani ďalšou inšinciou na preskúvanie rozhodnutí všeobecných súdov, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). Tento konštantne judikovaný právny názor je dôsledkom ústavného konceptu oddelenosti

ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) od sústavy všeobecného súdnictva.

22. Krajský súd v sťažnosťou napadnutom uznesení vychádzajúc z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 7 Nc 10/2015 zo 17. augusta 2015, ktorým sudcovia senátu 5 Co rozhodujúci o predmetnej námietke zaujatosti neboli vylúčení z jej prejednávania a rozhodnutia o nej, jasne poukázal na právnu úpravu vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania vo veci (§ 14 a nasl. OSP), ako aj na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Persack proti Belgicku, Haushildt proti Dánsku, Delcourt proti Belgicku) či ústavného súdu (I. ÚS 332/08), o ktoré oprel svoje závery o tom, že nie je namieste sudcu [REDACTED] vylúčiť z prejednávania a rozhodovania vo veci sťažovateľky, pretože *„nevidel dostatočný dôvod na vylúčenie zákonného sudcu len v skutočnosti, že konateľku odporcu sudca pozná (z iných prejednávaných vecí), nakoľko nebolo zistené, že by bol s ňou v takom blízkom priateľskom, či príbuzenskom vzťahu, aby bolo možné objektívne mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Rovnako skutočnosť, že zákonný sudca pozná podpredsedníčku Krajského súdu v Žiline (čo je logické) ako kolegyňu z nadriadeného krajského súdu nie je žiadnym dôvodom na vylúčenie zákonného sudcu z prejednávania a rozhodovania v tejto veci.“*

23. Vo vzťahu k argumentácii existenciou kolegiálneho vzťahu ako dôvodu pochybnosti o nezaujatosti sudcu, a teda aj dôvodu na jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodnutia vo veci, ústavný súd už opakovane vyslovil, že samotné kolegiálne vzťahy medzi sudcami nemôžu byť dôvodom na spochybnenie ich nestrannosti a na ich vylúčenie z prerokúvania veci z toho dôvodu, že kolegiálne vzťahy v zásade nie sú dôvodom na spochybnenie jeho nestrannosti, ak nie sú ďalšie okolnosti signalizujúce možné narušenie nestrannosť sudcu, a to takej intenzity, aby boli dôvodom na jeho vylúčenie z prerokúvania veci z tohto dôvodu (sp. zn. IV.ÚS 345/09, sp. zn. IV. ÚS 124/2010), že pracovný, resp. kolegiálny vzťah sudcu nemôže dostatočne objektívne spochybníť jeho nepredpojatosť v takej miere, aby musel byť vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie, ústavný súd opätovne pripomenul aj v uznesení č. k. I. ÚS 352/2010-6 z 20. októbra 2010.

24. Ako z uznesenia krajského súdu vyplýva, tento pri hodnotení námietky zaujatosti sťažovateľky vychádzal vo vzťahu k posúdeniu kolegiálneho vzťahu medzi sudcami z takto ustálenej aplikačnej praxe. Ak teda sťažovateľka namieta ústavnú neakceptovateľnosť rozhodnutia, ktoré vychádza len z vyjadrenia dotknutého sudcu, ústavný súd konštatuje, že v nedostatku ďalších relevantných informácií objektívne vyvolávajúcej pochybnosť o pravdivosti tvrdenia o vzťahu k podpredsedníčke krajského súdu (sestre konateľky žalovanej), ktorý nepresahuje rámec kolegiálneho vzťahu uvedeného vo vyjadrení sudcu, resp. o tom, že konateľku žalovanej pozná zo svojej profesionálnej činnosti – z iných konaní – nemožno mať ani z objektívneho hľadiska v súlade s teóriou zdania pochybnosť o jeho nestrannosti. Z uvedeného dôvodu ústavný súd považuje aj túto námietku sťažovateľky o arbitrárnosti napadnutého uznesenia za neopodstatnenú. To isté platí aj pre opakované tvrdenie pochybností o napadnutom rozhodnutí z dôvodu existencie „*kolegiality sudcov Okresného súdu Martin a Krajského súdu v Žiline*“.

25. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (napr. I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, I. ÚS 453/2011). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

26. Ústavný súd nepovažuje právne závery napadnutého uznesenia krajského súdu za nepreskúmateľné alebo arbitrárne, resp. vychádzajúce z nedostatočne zisteného

skutkového stavu, keďže z tohto rozhodnutia (v spojení s uznesením najvyššieho súdu) vyplýva dostatok právne relevantných argumentov odôvodňujúcich ním prijaté rozhodnutie. Preskúmaním napadnutého uznesenia ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné zákonné ustanovenia podstatné pre posúdenie sťažovateľkou vznesenej námietky zaujatosti interpretoval a aplikoval ústavne súladným spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Krajský súd primerane rozumným a v okolnostiach veci postačujúcim spôsobom reflektoval na sťažovateľkou vznesené tvrdenia a svoje rozhodnutie o potvrdení uznesenia okresného súdu presvedčivo a náležite odôvodnil. Pokiaľ sťažovateľka namietla, že krajský súd mal vziať do úvahy aj „*všeobecne známe skutočnosti*“ spočívajúce práve v existencii kolegiálnych vzťahov medzi sudcami krajského súdu a okresného súdu, hoci tieto konkrétne nenamietala, pretože „*ako laik o tejto skutočnosti v čase podávania námietky nevedela*“, ústavný súd opakuje, že existencia kolegiálnych vzťahov medzi sudcami neprekračujúcich profesionálnu rovinu nemôže byť reflektovaná ako argument pre spochybnenie nezaujatosti sudcu vo veci. Súčasne dáva do pozornosti sťažovateľky, že v prípade konania o námietke zaujatosti vznesenej účastníkom konania je súd jej rozsahom a dôvodmi viazaný.

27. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

28. Keďže niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd predloženú sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

29. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bezpredmetné rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky v nej uplatnených vrátane jej návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. novembra 2016